

Т. І. Харабара,

аспірант,

Національна академія статистики, обліку та аудиту;

заступник директора департаменту – начальник управління,

Міністерство економіки України,

E-mail: khatar@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9326-1757>

Перетворення адміністративних даних у статистичну звітність шляхом запровадження державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства”

Розглянуто проблему формування судовими органами України статистичної звітності в якості адміністративних даних. Проаналізовано ситуацію щодо оприлюднення судової статистики статистичною організацією Європейської Комісії та органами статистики деяких зарубіжних країн. Обґрунтовано необхідність формування державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства” на підставі даних судової статистики.

Зазначено, що якісна інформація державного статистичного спостереження (далі – ДСС) про здійснення адміністративного судочинства в Україні необхідна для прийняття виважених, обґрунтованих управлінських рішень щодо забезпечення охорони прав, свобод та інтересів громадян, а також прав та інтересів підприємств, установ і організацій, конституційного ладу України, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання порушенням з боку суб’єктів владних повноважень.

Вивчено досвід Федерального статистичного управління Федеративної Республіки Німеччина, Національного бюро Статистики Республіки Молдова та статистичних установ інших країн. Для України, яка намагається досягти рівня демократичної, соціальної, правової держави, існує нагальна потреба вирішення комплексу правових, політичних і соціально-культурних проблем, пов’язаних зі створенням сприятливих умов для всебічного захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, що складає фундамент економічного розвитку країни. Немаловажну роль для забезпечення такого рівня відіграє судова статистика, яка формується, зокрема, при здійсненні адміністративного судочинства. При цьому, застосування статистичних методів дослідження, за результатами розгляду судами адміністративних справ, допомагає краще розібратись в особливостях соціально-економічного розвитку нашої держави, оцінювати ефективність діяльності роботи органів державної влади і судів.

Зроблено висновок, що результати спостережень щодо здійснення адміністративного судочинства мають перебувати у вільному доступі на офіційному вебсайті Держстату з посиланням на джерела отримання такої інформації, а саме, за даними Державної судової адміністрації України, місцевих адміністративних судів, судів апеляційної інстанції, Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Ключові слова: *адміністративні дані, адміністративне судочинство, Державна судова адміністрація України, державне статистичне спостереження, судова статистика*

Постановка проблеми. Судова статистика як галузь статистики досліджує кількісну сторону суспільних явищ у сфері судового провадження з метою пізнання їх якісної сторони, застосовуючи для цього певні наукові методи і прийоми. Дані судової статистики характеризують різні сторони соціально-економічного життя суспільства, пов’язані зі здійсненням правосуддя. Основними завданнями судової статистики є:

- здійснення повного і всебічного обліку злочинів та інших правопорушень;
- аналіз ходу і результатів розгляду судами відповідних справ;

– узагальнення статистичної інформації про правові явища і процеси;

– забезпечення об’єктивності, достовірності, оперативності й цілісності інформації щодо судової та іншої правозастосовної діяльності;

– використання одержаних статистичних даних для удосконалення законодавства, судочинства, правоохоронних процесів, діяльності органів державної влади тощо.

Крім того, судова статистика задовольняє потреби зовнішніх користувачів у якісній статистичній інформації та інформує широке коло громадськості через оприлюднення статистичних даних про стан здійснення правосуддя в Україні [1].

© Т. І. Харабара, 2022

Судова статистика – один із видів судової інформації, що має особливе значення для оцінки діяльності судової системи, оскільки дозволяє, з одного боку, системно представляти реальну картину стану законності та правопорядку в країні, характер розглянутих судами справ і процесуальну діяльність, з іншого – зробити більш відкритим такий специфічний вид державної діяльності, як правосуддя.

За належної організації судова статистика дає достовірну, повну та науково обґрунтовану інформацію про стан правових відносин, що виникають у сфері судового провадження, позитивні й негативні сторони функціонування судових органів, а також дозволяє здійснювати моніторинг процесів, які відбуваються в судовій системі. Об'єктом дослідження судової статистики є масові явища, обумовлені діяльністю судів щодо здійснення правосуддя, а предметом – вивчення кількісних характеристик результатів судової діяльності. Вивчення відбувається з використанням системи показників, яка відображає сутність об'єкта дослідження.

Якісна інформація державного статистичного спостереження про здійснення адміністративного судочинства в Україні необхідна для прийняття виважених, обґрунтованих управлінських рішень щодо забезпечення охорони прав, свобод та інтересів громадян, а також прав та інтересів підприємств, установ і організацій, конституційного ладу України, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання порушенням з боку суб'єктів владних повноважень. Статистична інформація про здійснення адміністративного судочинства може, зокрема, використовуватися органами державного влади, які надають відповідні адміністративні послуги, виконують владно-розпорядчі функції при прийнятті рішень щодо необхідності розробки та здійснення заходів, спрямованих на запобігання протиправних рішень, дій чи бездіяльності, виявлення й усунення причин та умов, які їх викликають, сприяють їх виникненню.

Аналіз досліджень і публікацій. В Україні дослідження проблематики вдосконалення державних статистичних спостережень займалися О. Васечко, О. Гладун, А. Головач, О. Гончар, І. Калачова, О. Осауленко, В. Саріогло та ін. Питання судової статистики висвітлювали у своїх наукових розвідках В. Голіна [2], М. Огай [3; 4] та ін.

Забезпечення системного розвитку офіційної статистики передбачає охоплення статистичним плануванням не лише прямих виробників статистичного продукту на підставі статистичних обстежень та переписів, а й виробників адміністративних даних, які можуть бути використані для продуктування кінцевої статистичної інформації з безумовним урахуванням інтересів її основних споживачів. Суспільство має усвідомлювати необхідність розвитку статистики як важливого джере-

ла інформації, що є основою прийняття суспільно корисних рішень на всіх рівнях управління. А статистики, своєю чергою, повинні забезпечити максимально можливе залучення суспільства до формування суспільно корисної статистичної інформації, починаючи з вивчення потреб користувачів і закінчуючи поширенням кінцевого продукту.

Метою пропонованої статті є аналіз інформації щодо оприлюднення судової статистики статистичними установами деяких зарубіжних країн та формування пропозицій щодо перетворення адміністративних даних у статистичну звітність шляхом запровадження державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства”.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Організація статистичної роботи в судовій системі заснована на використанні досягнень нових інформаційних технологій, сучасних методів зберігання й обробки великих даних, можливостей інформаційно-аналітичних систем. У структурі судової статистики можна виділити такі компоненти:

1. Цивільна та адміністративно-правова статистика. Формується при розгляді цивільних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення.

2. Кримінально-правова статистика. Формується при розгляді кримінальних справ.

Ведення судової статистики – практична діяльність, що представляє собою комплекс робіт на основі нормативного регулювання первинного статистичного обліку в судовому діловодстві, порядку і термінів формування в судах статистичної звітності, її передання до Державної судової адміністрації України (далі – ДСАУ) для консолідації, та охоплює різні етапи статистичної роботи і забезпечення якості статистичних даних і доступу до них. Зазначимо, що повноваження ДСАУ, зокрема щодо організації роботи з ведення судової статистики, визначено статтею 152 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” [5]. Згідно з цим законом, голови судів усіх інстанцій зобов'язані здійснювати організацію ведення судової статистики та інформаційно-аналітичного забезпечення суддів з метою підвищення якості судочинства. Крім того, цим Законом окреслено повноваження апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду та Верховного Суду щодо аналізу судової статистики [5]. Від якості такої роботи багато в чому залежать показники результатів діяльності судів усіх інстанцій. Наразі існує потреба у встановленні постійно діючого зворотного зв'язку з користувачами та виробниками статистичної інформації, респондентами державних статистичних спостережень, а також органами, діяльність яких пов'язана зі збиранням та використанням адміністративних даних. Важливою умовою подаль-

шого посилення взаємодії та розвитку співпраці є забезпечення балансу між ступенем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування у ході її поширення новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, здійснюваного, зокрема, на основі раціоналізації вибору джерел для складення статистичної інформації з наданням переваги адміністративним даним, організації взаємообміну даними між державними органами замість дублювання інформаційних потоків, а також шляхом упровадження вибіркового методу статистичних спостережень замість суцільних тощо [6].

Статистичні дані місцевих, апеляційних судів, вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду є, відповідно до Закону України “Про державну статистику”, адміністративними даними. Ці показники отримують на підставі спостережень, проведених державними органами (за винятком органів державної статистики) відповідно до законодавства та з метою виконання адміністративних обов’язків та завдань, віднесених до їх компетенції [7].

Розглянутим вище наказом ДСАУ № 325 з метою вдосконалення звітності про стан здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами відповідно до Закону України “Про судоустрій і статус судів” затверджено такі форми річної звітності [8]:

- № 1-а “Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства”;
- № 1-п “Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення”;
- № 1-г “Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку господарського судочинства”;
- № 1-к “Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження”;
- № 1-ц “Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку цивільного судочинства”;
- № 2-а “Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку адміністративного судочинства”;
- № 2-п “Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення”;
- № 2-г “Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку господарського судочинства”;
- № 2-к “Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження”;
- № 2-ц “Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку цивільного судочинства”;

- № 6 “Звіт про кількість осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання”;
- № 7 “Звіт про склад засуджених”;
- № 8 “Звіт про неповнолітніх засуджених”.

Ці звіти подаються до Державної судової адміністрації України в електронній формі засобами автоматизованої системи документообігу суду з дотриманням умови щодо засвідчення електронним цифровим підписом відповідальних осіб.

Вищезазначеним наказом ДСАУ № 325 також передбачено подання статистичної звітності [8]. Так, місцеві загальні суди подають звітність щодо розгляду справ у порядку адміністративного судочинства, про адміністративні правопорушення, у порядку господарського судочинства та цивільного судочинства територіальному управлінню ДСАУ на 10-й день після звітного періоду, територіальні управління ДСАУ подають таку звітність на 15-й день після звітного періоду Державній судовій адміністрації України, а копію звітності – відповідному апеляційному адміністративному суду. ДСАУ подає звітність Державній службі статистики України (далі – Держстату), а копію – Верховному Суду не пізніше 40-го дня після звітного періоду.

Щодо звітності судів апеляційної інстанції, то вона подається Державній судовій адміністрації України, копія – територіальним управлінням ДСАУ, розташованим на території, на яку поширюються повноваження відповідного апеляційного суду: апеляційними адміністративними судами – на 15-й день після звітного періоду; судами апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення – на 5-й день після звітного періоду; апеляційними господарськими судами – на 10-й день після звітного періоду; судами апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у порядку цивільного судочинства – на 5-й день після звітного періоду. ДСАУ, як і у випадку зі звітністю судів першої інстанції, подає інформацію Держстату, а копію – Верховному Суду не пізніше 40-го дня після звітного періоду.

Звітність судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження подається територіальним управлінням ДСАУ на 10-й день після звітного періоду, а останніми, своєю чергою, – Державній судовій адміністрації України з копію відповідному апеляційному суду на 15-й день після звітного періоду. Державна судова адміністрація України подає звітність Держстату, а копію – Верховному Суду не пізніше 40-го дня після звітного періоду.

Суди апеляційної інстанції подають свою статистичну звітність про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження Державній судовій адміністрації України, копію – територі-

альному управлінню Державної судової адміністрації України на 5-й день після звітного періоду. Державна судова адміністрація України – Держстату, а копію – Верховному Суду не пізніше 40-го дня після звітного періоду.

Звіт про кількість осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання, а також звіт про склад засуджених та звіт про неповнолітніх засуджених подаються місцевими загальними судами територіальному управлінню ДСАУ на 10-й день після звітного періоду, далі територіальними управліннями – Державній судовій адміністрації України на 20-й день після звітного періоду. ДСАУ передає зазначені звіти Держстату, а копію – Верховному Суду не пізніше 40-го дня після звітного періоду [8].

З метою вдосконалення звітності про розгляд справ про злочини щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму, наказом Державної судової адміністрації України від 05.12.2017 р. № 1076 затверджено форму звітності № 1-л та Інструкцію щодо її заповнення й подання. Згідно з цим наказом, місцеві загальні суди подають звітність у встановленій формі територіальному управлінню ДСАУ на 8-й день після звітного періоду, а ці територіальні управління – Державній судовій адміністрації України; копію – органу державної статистики за місцезнаходженням на 15-й день після звітного періоду. ДСАУ на 20-й день після звітного періоду подає звітність Держстату [9].

Ключові статистичні дані окреслюють найважливішу, пріоритетну для споживачів інформацію, створювану як на підставі статистичних обстежень і переписів, так і з використанням адміністративних даних, яка продукується на регулярній основі в межах мастер-плану. Ключові статистичні дані є серцевиною всієї агрегованої статистичної інформації [10].

На підставі статті 15 Закону України “Про державну статистику” з метою визначення перспективних завдань та стратегічних напрямів розвитку державної статистики, забезпечення постійного підвищення якості статистичної інформації центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері статистики, спільно з іншими державними органами, Національним банком України і заінтересованими підприємствами, установами та організаціями за результатами вивчення попиту користувачів і міжнародного досвіду розробляє довгострокову програму розвитку державної статистики. Така програма розробляється на п’ять років та затверджується Кабінетом Міністрів України [7].

Відповідно до Програми розвитку державної статистики до 2023 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України

від 27.02.2019 р. № 222, використання значної кількості адміністративних даних як джерел інформації для проведення державних статистичних спостережень потребує створення та впровадження системи оцінки якості адміністративних даних. Зменшення звітного навантаження на респондентів потребує розширення доступу органів державної статистики до адміністративних даних і реєстрів, а також подальшого переходу на вибіркові методи статистичних спостережень, запровадження інтегрованих форм звітності, застосування методів моделювання в процесі обробки статистичних даних, використання сучасних технологій збирання даних.

Наразі в рамках Програми розвитку державної статистики до 2023 року вживають заходи щодо розширення використання адміністративних даних для виробництва статистичної інформації. Необхідною умовою подальшого розвитку та використання такої інформації, окрім забезпечення паритету між рівнем задоволення інформаційних потреб її користувачів та рівнем оптимізації процесу виробництва статистичної інформації, є зменшення навантаження на респондентів.

З метою забезпечення прозорості адміністративних даних актуальним є їх перетворення на статистичні показники та оприлюднення такої інформації на офіційному сайті Держстату [10]. Так, ще на початку 90-х років минулого століття у рамках вирішення завдань щодо інформаційного забезпечення органів державної влади та управління для прийняття ними рішень, пов’язаних з додержанням вимог адміністративного законодавства, запроваджене державне статистичне спостереження “Додержання вимог адміністративного законодавства”. Метою проведення цього статистичного спостереження є отримання даних щодо результатів розгляду справ про адміністративні правопорушення та кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності. Основними статистичними показниками цього статистичного спостереження є:

- кількість справ про адміністративні правопорушення за статтями Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), відомості про їх рух та результати розгляду;
- кількість осіб, щодо яких розглянуто справи, за результатами розгляду справ та статтями КУпАП;
- кількість осіб, на яких накладено адміністративні стягнення, за видами стягнень та статтями КУпАП;
- сума накладеного штрафу за його видами та статтями КУпАП;
- розмір заподіяної майнової шкоди за її видами та статтями КУпАП.

Інформація державного статистичного спостереження відповідає даним справ про адміністративні правопорушення, які містять інформацію, встановлену протоколом про адміністративне

правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта та інших документів, а також постановою по справі про адміністративне правопорушення.

Результати спостережень щодо додержання вимог адміністративного законодавства знаходяться у вільному доступі на офіційному вебсайті Держстату. У відповідному розділі вказані джере-

ла отримання такої інформації, а саме: за даними Генеральної прокуратури України, Державної судової адміністрації України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Зокрема, на цьому сайті наведено інформацію про кількість справ, які перебували у провадженні (за статтями КУпАП та іншими законами України) у 2018 році (табл.1, за даними [12]).

Таблиця 1

Назва статті КУпАП або адміністративного правопорушення, яке не увійшло до КУпАП, але передбачено іншими законами України	Кількість справ, не розглянутих на початок звітного періоду	Кількість справ, які надійшли за звітний період	Кількість повернутих справ у звітному періоді	– із них для належного оформлення	Кількість розглянутих справ, за якими винесено постанови (рішення) у звітному періоді
Усього	65774	4005057	133876	112806	3859296
Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці та здоров'я населення	1085	24209	1620	1368	22543
Адміністративні правопорушення, що посягають на власність	1217	14747	3775	3508	11009
Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини	1872	67648	1651	1271	65948
Адміністративні правопорушення в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів	22	12343	7	7	12353
Адміністративні правопорушення у сільському господарстві. Порушення ветеринарно-санітарних правил	25	7138	78	56	7061
Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку	31741	2105169	28693	22133	2073882
Адміністративні правопорушення у галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою	1045	67845	4907	2801	62986
Адміністративні правопорушення у галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, галузі фінансів і підприємницькій діяльності	6626	99025	13260	11667	84919
Адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації	1	431	1	1	430
Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією	701	9829	1327	879	7981
Військові адміністративні правопорушення	1209	24142	3898	3553	20139
Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку	12752	992705	56239	50160	933424
Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління	4629	530221	17620	14919	509029
Адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення	61	495	152	110	273
Адміністративні правопорушення, передбачені Митним кодексом	2785	47906	614	340	46181
Адміністративні правопорушення, передбачені іншими законодавчими актами	3	1204	34	33	1138

Варто зазначити, що ані на офіційному сайті Держстату, ані у статистичних публікаціях органів статистики не міститься інформація щодо зареєстрованих на території України

злочинів та кількості судових рішень, якими винесено вирoki чи звільнено від покарання. Крім того, відсутня інформація, яка б деталізувала ці злочини та відображала ресурси, витрачені державою задля забезпечення правосуддя. Так само актуальною є інформація про стан розгляду судовими органами справ у порядку цивільного, господарського та адміністративного судочинства, що могла б віддзеркалювати існуючу картину правозастосування та бути корисним для прийняття суспільно необхідних рішень на всіх рівнях управління.

Ситуація з оприлюдненням статистики щодо здійснення правосуддя іноземними статистичними органами є неоднозначною. Деякими установами, як-от Федеральне статистичне управління Федеративної Республіки Німеччина, ця інформація висвітлюється досить наповнено і наводиться статистика щодо здійснення різних галузей судочинства. Водночас більшість із обраних для дослідження статистичних органів іноземних держав подають інформацію лише щодо рівня злочинності та показників ефективності розкриття злочинів. Так, за даними статистичної організації Європейської Комісії – Євростату, з 2008 року опублікована статистика злочинності охоплює такі позиції за розрізами [13]:

- зафіксовані правоохоронними органами правопорушення за видами злочину;
- жертви злочину за віком, статтю та відношенням до злочину;
- правопорушники на стадії процесу правосуддя (підозрюваних, переслідуваних, засуджених), за віком і статтю;
- службовці правоохоронного органу (поліція, прокуратура, суди та в'язниці), за статтю;
- судові справи за типом та стадією;
- засуджені за віком, статтю та громадянством;
- кількість місць, на яку розрахована в'язниця, та зайнятість цих місць.

За домовленістю країни-члени ЄС, країни Європейської асоціації вільної торгівлі, країни-кандидати в ЄС та потенційні кандидати ЄС надсилають до Євростату офіційні дані про злочини. При цьому пряме порівняння показників злочинності між країнами може бути нерелевантним і призводити до помилкових висновків. Причина полягає в тому, що системи кримінального правосуддя, визначення злочинів і статистика злочинів можуть сильно відрізнятися між країнами. Навіть якщо показник злочинності змінюється з року в рік, це не завжди означає, що рівень злочинності фактично змінився.

Порівняння показників злочинності між країнами може відрізнятися залежно від:

- правової системи та системи кримінальної юстиції;

- законодавства, кримінального права та юридичних дефініцій;
- ефективності роботи поліції, прокуратури, судів і в'язниць;
- практики фіксування;
- системи фіксування, звітності;
- визначення національних злочинів та міжнародного статистичного визначення;
- статистичної одиниці та статистики населення;
- статистичних понять, часових орієнтирів, методів підрахунку та обчислення;
- ставки звітування про злочини.

Водночас на офіційному вебсайті Федерального статистичного управління Федеративної Республіки Німеччина [14] відображені не тільки інформація та статистичні показники про кримінальні провадження і діяльність правоохоронних органів, а й статистика щодо здійснення правосуддя так званими цивільними та сімейними судами. Крім того, на сайті відображено статистику розгляду соціальних і трудових спорів, фінансових і адміністративних судових справ. Зокрема, у розділі “Кримінальні суди” наведено динаміку здійснення судами Німеччини першої, апеляційної та касаційної інстанцій правосуддя у кримінальних провадженнях та провадженнях про накладення грошових штрафів за період 2017–2020 роки. При цьому наводяться статистичні показники за:

- способом врегулювання кримінального провадження;
- видом розрахунку для кожного обвинуваченого у кримінальному провадженні;
- видом провадження у кримінальній справі;
- тривалістю кримінального провадження;
- типом порушення, типом виконання покарання у справі про накладення штрафу;
- тривалістю провадження у справах про накладення грошових штрафів.

Також окремо наводиться статистика виконання приговорів, кримінальних переслідувань, складу засуджених, міри запобіжних заходів.

У розділі “Цивільні суди” показано динаміку здійснення відповідними судами першої, апеляційної та касаційної інстанцій цивільного правосуддя за період 2017–2020 роки. Статистичні дані наведено в розрізах:

- виду цивільного провадження, предметної підсудності, способу завершення провадження, результату провадження, подання апеляції;
- підстави порушення провадження;
- показників (у %);
- тривалості провадження, ціни позову, надання правової допомоги;
- виду позовної заяви, сторін спору, судових засідань, адвокатського представництва,
- позасудового врегулювання спору.

Розділ “Сімейні суди” відображає динаміку здійснення судами всіх інстанцій правосуддя у

сфері сімейних спорів за період 2017–2020 роки. Тут показано статистику щодо:

- видів і кількості об'єктів спору;
- способу завершення спору;
- результату у шлюбному судочинстві та судочинстві відповідно до закону про партнерство, компенсації, поділу судом майна подружжя;
- виконавця процедур шлюбу, юридичного представництва, процедурного радника, призначення;
- керуючих процесом розірвання шлюбу, адвокатів у провадженні, процесуальних радників, судових засідань;
- тривалості провадження;
- судового збору;
- витрат на правову допомогу;
- способу встановлення батьківської опіки;
- позасудового врегулювання спору.

Розділи “Соціальні суди” та “Суди по трудовим спорам” відображають динаміку здійснення судами всіх інстанцій правосуддя у сфері соціальних спорів, а також щодо виконання таких судових рішень, за період 2017–2020 роки. Тут оприлюднено відомості щодо:

- виду провадження, судової ініціації, способу завершення та результату провадження;
- учасників провадження, представників, доказів, судових рішень та правової допомоги;
- тривалості провадження;
- сфери правовідносин та предмета спору;
- задоволених позовів у галузі пенсійного та компенсаційного права;
- позасудового врегулювання спору.

Щодо статистики здійснення німецькими судами адміністративного судочинства, то у розділі “Адміністративні суди” наведено динаміку розгляду даними судами відповідних спорів за період 2017–2020 роки. Наведено статистичні показники щодо:

- виду провадження, виду прийнятих судами рішень, подання апеляційних скарг;
- кінцевих рішень, якими закінчилися провадження;
- тривалість провадження;
- представництва через уповноважених представників, збирання доказів, повноваження суду з приводу одноособового чи колегіального розгляду справи;
- сфери правовідносин та предмета спору;
- судових витрат на правову допомогу;
- позасудового врегулювання спору.

Подібні статистичні показники відображають також і роботу судів з вирішення фінансових спорів.

На офіційному вебсайті Національного статистичного комітету Республіки Білорусь [15] у рубриці “Офіційна статистика”, в розділі “Правосуддя і правопорушення” можна ознайомитися з офіційними статистичними показниками зло-

чинності в країні. Так, за період 2007–2020 роки відображено дані щодо загальної кількості зареєстрованих злочинів, виявлених осіб, що вчинили злочини, та деталізовано показники за окремими злочинами, а саме:

- вбивство та замах на вбивство;
- умисне нанесення тяжкого тілесного пошкодження;
- зґвалтування та замах на зґвалтування;
- крадіжка;
- грабіж;
- розбій;
- шахрайство;
- хуліганство;
- хабарництво;
- дорожньо-транспортні пригоди і постраждали в них;

- злочини, пов'язані з наркотиками.

За даними Національного бюро Статистики Республіки Молдова [16] у рубриці “Соціальна статистика”, розділ “Право і злочинність” розміщено банк даних щодо правопорушень у період до 2020 року. Так, за цим посиланням наведено статистичні показники, які характеризують:

- зафіксовані злочини за видами злочинів;
- зафіксовані злочини за категоріями злочинів у територіальному аспекті;
- зафіксовані злочини за районами та за видами злочинів;
- зафіксовані злочини на 100 000 населення за районами та за видами злочинів;
- зафіксовані злочини за видами злочинів;
- тяжкі злочини за видами, випадків на 10 000 осіб, у територіальному аспекті;
- правопорушення проти осіб за видами злочинів та районами;
- злочини, пов'язані з наркотиками, у територіальному аспекті;
- злочини, вчинені проти дітей, за видами злочинів;
- злочини, вчинені безробітними працездатного віку, у територіальному аспекті;
- особи, які вчинили злочини, та особи, які вчинили злочини, на 100 000 населення, за видами злочинів та місцем проживання;
- особи, які вчинили злочини, на 10 000 осіб, у територіальному аспекті;
- особи, які вчинили злочини, за віковими групами, статтю та територіями;
- особи, які вчинили злочини за деякими типами злочинів і віковими групами;
- особи, які вчинили злочини, за видами злочинів та статтю;
- померлі особи внаслідок зареєстрованих злочинів за тяжкістю злочинів;

Також цей ресурс дає можливість ознайомитися зі статистикою скоєння у Республіці Молдова злочинів неповнолітніми (злочини, вчинені непо-

внолітніми на 100 000 населення у віці 0–17 років за територіальним аспектом; неповнолітні у віці 0–17 років, які вчинили злочини за видами злочинів; неповнолітні у віці 14–17 років, які вчинили злочини, за видами злочинів; засуджені неповнолітні за основними покараннями, встановленими судами; засуджені неповнолітні у закритих пенітенціарних закладах та ін.), статистикою засуджених осіб, які відбувають покарання в пенітенціарних закладах (засуджені усього та на 100 000 населення за основними покараннями, встановленими судами; засуджені усього та на 100 000 населення за видами злочинів; ув'язнені у місцях позбавлення волі та затримані на 100 000 населення, за віковими групами та статтю), статистичними даними системи правосуддя (кількість співробітників органів юстиції; кримінальні, цивільні та адміністративні справи, подані до суду), статистикою дорожньо-транспортних пригод (кількість дорожньо-транспортних пригод; постраждали внаслідок дорожньо-транспортних пригод на 10 000 осіб у територіальному аспекті; постраждали внаслідок нещасних випадків на дорогах за категоріями), а також статистикою вчинених адміністративних правопорушень (порушення, за які застосовувалися покарання, за категоріями порушень).

Для України як країни, яка намагається досягти рівня демократичної, соціальної, правової держави, існує нагальна потреба вирішення комплексу правових, політичних і соціально-культурних проблем, пов'язаних зі створенням сприятливих умов для всебічного захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, що складає фундамент економічного розвитку країни. Немаловажну роль для забезпечення такого рівня відіграє судова статистика, яка формується, зокрема, при здійсненні адміністративного судочинства. При цьому, застосування статистичних методів дослідження, за результатами розгляду судами адміністративних справ, допомагає краще розібратись в особливостях соціально-економічного розвитку нашої держави, оцінювати ефективність діяльності роботи органів державної влади і судів.

У правозахисному механізмі й реалізації такої державної функції, як забезпечення захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, центральне місце відводиться адміністративному суду [17].

Відповідно до положень Кодексу адміністративного судочинства України, завданням адміністративного судочинства є справедливое, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [18]. У цьому контексті Кодексом визначено, що публічно-право-

вим є спір, у якому: хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку з виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій; або хоча б одна сторона надає адміністративні послуги на підставі законодавства, яке уповноважує або зобов'язує надавати такі послуги виключно суб'єкта владних повноважень, і спір виник у зв'язку з наданням або ненаданням такою стороною зазначених послуг; або хоча б одна сторона є суб'єктом виборчого процесу або процесу референдуму і спір виник у зв'язку з порушенням її прав у такому процесі з боку суб'єкта владних повноважень або іншої особи.

Фізичні та юридичні особи, звертаючись за захистом своїх порушених прав та інтересів до адміністративного суду, можуть подати позов про:

- 1) визнання протиправним та нечинним нормативно-правового акта чи окремих його положень;
- 2) визнання протиправним та скасування індивідуального акта чи окремих його положень;
- 3) визнання дій суб'єкта владних повноважень протиправними та зобов'язання утриматися від вчинення певних дій;
- 4) визнання бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язання вчинити певні дії;
- 5) встановлення наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб'єкта владних повноважень;
- 6) стягнення з відповідача – суб'єкта владних повноважень коштів на відшкодування шкоди, заподіяної його протиправними рішеннями, дією або бездіяльністю;
- 7) тимчасову заборону (зупинення) окремих видів або всієї діяльності об'єднання громадян;
- 8) примусовий розпуск (ліквідацію) об'єднання громадян;
- 9) примусове видворення іноземця чи особи без громадянства за межі України;
- 10) інший спосіб захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, який не суперечить закону і забезпечує ефективний захист таких прав, свобод та інтересів;
- 11) затримання іноземця або особи без громадянства з метою ідентифікації та (або) забезпечення примусового видворення за межі території України або про продовження строку такого затримання;
- 12) затримання іноземця або особи без громадянства до вирішення питання про визнання її біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні;
- 13) затримання іноземця або особи без громадянства з метою забезпечення її передачі відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію;

14) звільнення іноземця або особи без громадянства на поруки підприємства, установи чи організації;

15) зобов'язання іноземця або особи без громадянства внести заставу.

Варто пам'ятати, що адміністративні відносини виникають у результаті управлінської діяльності з реалізації публічних інтересів, у них обов'язково бере участь суб'єкт, наділений державно-владними повноваженнями, та для них характерні відносини владності.

Вагомою складовою управлінської діяльності держави є владно-організуючий та розпорядчий вплив на функціонування фізичних і юридичних осіб, що супроводжується значною кількістю конфліктів за їх участю. Вирішення адміністративно-правових спорів, які виникають за таких обставин, є важливим засобом захисту суб'єктивних прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб від протиправних посягань з боку суб'єктів владних повноважень [18].

Аналіз судової статистики, зокрема при здійсненні адміністративного судочинства, є важливим компонентом аналітичної роботи, без якої неможливе правильне формування судової практики і належне функціонування судів. За допомогою професійного аналізу судової статистики

з'ясовується реальний стан здійснення правосуддя, додержання судами вимог Конституції та чинного законодавства України.

Адміністративний суд, вирішуючи судові спори, має звертати увагу на необхідність дотримання органами державної влади принципів правової визначеності та передбачуваності при прийнятті нормативно-правових актів і актів індивідуальної дії. У цьому контексті варто відмітити, що узагальнення та аналіз статистичних даних щодо здійснення адміністративними судами судочинства, дає можливість оцінити не тільки кількість порушень, допущених органами державної влади, а й ефективність судової форми захисту від таких порушень. Вивчення цих показників дозволяє виявити закономірності та характерні тенденції, що складаються у діяльності суб'єктів владних повноважень і судів, які здійснюють вирішення по суті справ певної категорії. Одержані результати аналізу статистики розгляду справ у порядку адміністративного судочинства мають стати підґрунтям для виправлення помилок, допущених органами влади.

На офіційному вебсайті "Судова влада України" наведено дані, зокрема, щодо здійснення адміністративними судами судочинства за категоріями справ у 2020 році (табл. 2, за даними [19]).

Таблиця 2

Категорія справи	Розглянуто справ	Розглянуто справ із задоволенням позовних вимог
Розглянуто справ усіх категорій	201156	159003
Справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України	26 196	17 836
Справи з приводу регулювання містобудівної діяльності та землекористування	13 542	9 648
Справи з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства	33 897	26 906
Справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	10 746	6 800
Справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та спорів у сфері публічної житлової політики	80 846	71 725
Справи щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів	6 919	4 042
Справи зі спорів з відносин публічної служби	20 692	17 089
Справи інших категорій	8318	4957

Від якості забезпечення статистичними показниками здійснення адміністративними судами правосуддя багато в чому залежать якісні показники результатів роботи цих судів, всіх інстанцій.

Важливе значення для ефективної роботи адміністративного суду має не лише вирішення питань щодо вжиття інформаційно-аналітичних заходів, як-от добір, обробка, аналіз даних, а й розв'язання проблемних питань правозастосування, насамперед своєчасне виявлення причин та умов скасування (зміни) судових рішень. Ви-

користання судом інформаційно-аналітичних матеріалів, зокрема судової статистики, сприяє прийняттю судом законних та обґрунтованих рішень.

Процес збирання, обробки й оприлюднення судових статистичних даних, зокрема при здійсненні адміністративного судочинства, безумовно має удосконалюватися, відбуватися з упровадженням та подальшим використанням інноваційних технологій. Будь-яка статистична звітність в Україні повинна бути доступною та якісною, простою у використанні, відображати реальний стан

речей, зокрема здійснення правосуддя в Україні. А отже, існує необхідність оцінювання на постійній основі ступеня відповідності показників судової статистики основним критеріям якості статистичної продукції. Євростат рекомендує застосовувати такі критерії якості статистичної продукції: 1) відповідність/релевантність; 2) точність/надійність; 3) своєчасність; 4) пунктуальність; 5) доступність та зрозумілість/ясність; 6) послідовність/порівнянність; 7) зіставність/узгодженість [20].

Вважаємо, що досягнення та дотримання відповідного рівня якості судової статистики можливі лише шляхом перетворення адміністративних даних у статистичну звітність у рамках одного з державних статистичних спостережень. На нашу думку, актуальним є запровадження державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства”, яке, відповідно до Довідника розділів статистики, можна віднести до розділу 1.08 “Правосуддя та злочинність”, підрозділу 1.08.00.02. Метою проведення такого статистичного спостереження є формування даних щодо результатів розгляду публічно-правових спорів та кількості:

- нормативно-правових актів чи окремих їх положень, які визнані протиправними та нечинними;
- актів індивідуальної дії чи окремих їх положень, які визнані протиправними та скасовані;
- дій суб’єктів владних повноважень, визнаних протиправними;
- прийнятих рішень про зобов’язання утриматися від вчинення певних дій;
- прийнятих рішень про визнання бездіяльності суб’єкта владних повноважень протиправною;
- прийнятих рішень про зобов’язання вчинити певні дії;
- прийнятих рішень про встановлення наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб’єкта владних повноважень;
- стягнень з суб’єкта владних повноважень коштів на відшкодування шкоди, заподіяної його протиправними рішеннями, дією або бездіяльністю;
- прийнятих рішень про тимчасову заборону (зупинення) окремих видів або всієї діяльності об’єднання громадян;
- примусових розпусків (ліквідацій) об’єднання громадян;
- іноземців чи осіб без громадянства, примусово видворених за межі України за рішенням адміністративного суду.

Основними статистичними показниками такого спостереження, вважаємо, можуть стати:

- 1) кількість публічно-правих спорів на звітний період, за категоріями справ;
- 2) кількість розглянутих позовних заяв, у тому числі: повернуті позовні заяви; залишені без розгляду; без руху; кількість позовів, за яки-

ми відмовлено у відкритті провадження у справі; закрито провадження; кількість відкритих проваджень;

3) розмір заявлених грошових вимог (ціна позову);

4) кількість нерозглянутих позовних заяв;

5) кількість апеляційних і касаційних скарг на початок та кінець звітного періоду, які перебували на розгляді за категоріями справ;

6) кількість нерозглянутих апеляційних і касаційних скарг, у тому числі: відмовлено у відкритті провадження; повернуті скарги;

7) кількість розглянутих апеляційних і касаційних скарг, у тому числі кількість: скарг, у задоволені яких відмовлено; скаргу задоволено та судові рішення змінено; скаргу задоволено та судові рішення скасовано; із закриттям провадження у справі; з направленням на новий розгляд; з направленням для продовження розгляду; з ухваленням нового рішення; із залишенням у силі рішення суду;

8) кількість поданих та розглянутих заяв про перегляд рішення суду за нововиявленими обставинами;

9) кількість поданих та розглянутих заяв про перегляд рішення суду за виключними обставинами.

Варто зазначити, що Федеральним статистичним управлінням Федеративної Республіки Німеччина серед показників, якими характеризуються відповідні статистичні спостереження (зокрема “Адміністративні суди”) обов’язково наводяться дані щодо тривалості судового провадження. Вважаємо, що запозичення такої практики є актуальним для державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства”, оскільки показник середньої тривалості розгляду справи дає можливість оцінити часові рамки вирішення проблеми, з приводу якої надходять звернення до суду, а також ефективність відповідного судового захисту та завантаженість суду.

Крім того, з огляду на досвід країн, які мають ефективний рівень адміністрування судової системи (наприклад Сінгапур, США, Німеччина, Нідерланди, Велика Британія), корисним може стати впровадження системи основних показників щодо здійснення адміністративного судочинства, а саме:

- залишок справ на початок звітного періоду;
- кількість нових справ, що надійшли за звітний період;
- кількість справ, які перебувають на розгляді у звітному періоді;
- середнє навантаження на одного суддю (кількість справ, які перебувають на розгляді у звітному періоді, поділена на фактичну кількість суддів);
- кількість розглянутих справ за звітний період;

- частка вирішення справ (кількість розглянутих справ поділена на кількість справ, що надійшли за звітний період);
- кількість рішень, скасованих судами наступної інстанції;
- кількість рішень, змінених судами наступної інстанції.

Інструментарієм державного статистичного спостереження про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства мають стати звіти № 1-а “Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства”, № 2-а “Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку адміністративного судочинства”, затверджені наказом ДСАУ № 325 [8], а також Звіт про здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду за формою № 3-ВС, затвердженою наказом керівника апарату Верховного Суду від 25.06.2018 р. № 91-ОД [21].

Показники цих звітів характеризують стан здійснення адміністративного судочинства в Україні. Зокрема в них відображаються дані про кількість позовних заяв, стадії їх розгляду, кількість прийнятих рішень за результатами розгляду цих заяв по суті, оскарження судових рішень до судів апеляційної і касаційної інстанції, кількість поданих заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами за такими категоріями справ [12]: справи зі спорів щодо виборчого процесу та референдуму; справи зі спорів з приводу забезпечення реалізації конституційних прав особи, а також реалізації статусу депутата представницького органу влади; справи зі спорів з приводу забезпечення громадського порядку та безпеки, національної безпеки та оборони України; справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері освіти, науки, культури та спорту; справи зі спорів з приводу реалізації державної політики у сфері економіки; справи зі спорів з приводу забезпечення сталого розвитку населених пунктів та землекористування; справи зі спорів з приводу охорони навколишнього природного середовища; справи зі спорів з приводу адміністрування податків, зборів, платежів, а також контролю за дотриманням вимог податкового законодавства; справи зі спорів з приводу реалізації публічної фінансової політики; справи зі спорів з приводу реалізації публічної політики у сферах праці; справи зі спорів з приводу забезпечення юстиції; справи зі спорів з відносин публічної служби; інші справи.

Інформація державного статистичного спостереження має відповідати даним судових рішень в адміністративних справах. Для забезпечення взаємодії Держстату з адміністративними судами з приводу отримання інформації необхідним є внесення змін до чинного Порядку подання електро-

ної звітності до органів державної статистики, затвердженого наказом Держстату від 12.01.2011 р. № 3 [22], якими передбачити, що органи державної статистики отримують від місцевих адміністративних судів, судів апеляційної інстанції та Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду статистичну звітність на паперових носіях або в електронному вигляді.

Щодо одержаної від респондентів первинної інформації за встановленою процедурою здійснюються логічний і арифметичний контроль; у разі виявлення помилок після опрацювання з респондентами цю інформацію коригують та заносять до бази даних. Уведення інформації, її обробка й узагальнення здійснюються із застосуванням ліцензованого програмного забезпечення. За результатами розробки даних за формою спостереження створюються архів та часові ряди даних з метою їх збереження. Поширення та використання результатів державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства” може відбуватися шляхом запровадження нового експрес-випуску “Результати розгляду публічно-правових спорів” та нового статистичного бюлетеня “Розгляд спорів у порядку адміністративного судочинства”, а також доповнення збірника “Статистичний щорічник України”. Крім того, результати спостереження можуть поширюватися на запити користувачів відповідної статистичної інформації та шляхом безпосереднього виписування в порядку й умовах, визначених Держстатом.

Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів державного статистичного спостереження має здійснюватися на державному рівні (пропонуємо робити це щорічно у грудні місяці). Генеральна сукупність одиниць державного статистичного спостереження має включати одиниці, активні станом на 01 листопада відповідного року. На її основі формується вибірка сукупності, тобто сукупності одиниць спостереження, яка безпосередньо досліджуватиметься. До неї відбирають одиниці, які відповідають висновкам судових органів, що приймають рішення в адміністративних справах. Далі на основі отриманої сукупності за відповідною формою складається перелік респондентів – юридичних осіб, яким відповідають одиниці, наявні у вибірковій сукупності державного статистичного спостереження.

Висновки та напрям подальших досліджень. Запровадження державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства” уможливить формування бази даних щодо результатів розгляду публічно-правових спорів адміністративними судами. Це сприятиме підвищенню якості оцінювання ефективності роботи судів, вирішенню ними проблемних питань

правозастосування, а найголовніше – допоможе своєчасно виявляти підстави й умови прийняття суб'єктами владних повноважень незаконних рішень у своїй діяльності з метою їх попередження.

Результати спостережень щодо здійснення адміністративного судочинства мають перебувати у вільному доступі на офіційному вебсайті Держстату з посиланням на джерела отримання такої інформації, а саме, за даними Державної судової адміністрації України, місцевих адміністративних судів, судів апеляційної інстанції, Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду. При цьому у зв'язку з запровадженням нового спостереження наказом Держстату необхідно затвердити методологічні положення з організації державного статистичного спостереження про

здійснення адміністративного судочинства. Цими методологічними положеннями слід передбачити такі обсяги та розрізи результатів спостереження:

– на регіональному рівні: зведена інформація за всіма показниками, уключеними до форми звітності за категоріями справ, для регіону в цілому й у розрізі районів, а також у розрізі територіальної підсудності адміністративних судів;

– на державному рівні: зведена інформація за всіма показниками, уключеними до форми звітності за категоріями справ, для країни в цілому й у розрізі регіонів, а також у розрізі судових інстанцій.

Подальші дослідження будуть спрямовані на покращення якості інформації державного статистичного спостереження про здійснення адміністративного судочинства в Україні.

Список використаних джерел

1. Концепція реформування судової статистики та вдосконалення судової статистичної звітності. Проект. Закон і Бізнес. URL: https://zib.com.ua/ua/print/47788-konceptiya_reformuvannya_sudovoi_statistiki_ta_vdoskonalenny.html
2. Правова статистика: підруч. / за ред. В. В. Голіни. Харків: Право, 2008. 196 с.
3. Звіт за результатами оцінювання середніх витрат часу на розгляд справ для визначення коефіцієнтів навантаження на суддів / М. Огай та ін.; Проєкт USAID “Нове правосуддя”. Київ, 2020. 113 с. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/169337-kolichestvo-sudey-v-okruzhnykh-adminsudakh-predlagayut-umenshit-na-17-a-v-mestnykh-khozsudakh-na-25-novye-normativy-nagruzki-dlya-opredeleniya-shtata>
4. Огай М. Ю. Застосування узагальнюючих показників при оцінюванні якості роботи суду. *Статистика України*. 2011. № 1. С. 51–60.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII, станом на 24.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про затвердження Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 р. № 145-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2013-%D1%80#Text>
7. Про державну статистику: Закон України від 17.09.1992 р. № 2614-XII, станом на 19.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text>
8. Про затвердження річних форм звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами: Наказ Державної судової адміністрації України від 23.06.2018 р. № 325. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SA18097.html
9. Про затвердження форми звітності № 1-л та Інструкції щодо її заповнення й подання: Наказ Державної судової адміністрації України від 05.12.2017 р. № 1076. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1076750-17#Text>
10. Осауленко О. Г. Національна статистична система: стратегічне планування, методологія та організація: монографія. Київ: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2008. 415 с.
11. Про затвердження Програми розвитку державної статистики до 2023 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 р. № 222, станом на 24.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text>
12. Офіційний вебсайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Crime and criminal justice. Data. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime/data>
14. Statistisches Bundesamt. Justiz-Rechtspflege. URL: https://www.destatis.de/DE/Themen/Staat/Justiz-Rechtspflege/_inhalt.html
15. Вебсайт Національного статистического комитета Республики Беларусь. URL: <http://www.belstat.gov.by>
16. Вебсайт Національного бюро статистики Республики Молдова. URL: <http://statistica.gov.md>
17. Джури́нський О. В. Роль вирішення адміністративно-правових спорів за участю юридичних осіб у забезпеченні захисту прав юридичних осіб та контролю за діяльністю суб'єктів владних повноважень. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 2. С. 80–85. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/issue/view/24/InstZak-2.2014>

18. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV, станом на 05.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
19. Судова влада України. Офіційний вебсайт. URL: <https://court.gov.ua/>
20. Методологічні положення щодо підготовки звітів з якості даних річного вибіркового структурного обстеження малих підприємств. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2010/537/metod.htm
21. Звіт про здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду за формою № 3-В: Наказ керівника апарату Верховного Суду від 25.06.2018 р. № 91-ОД. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/3_Zvit_3_KAS_VS_2020.pdf
22. Порядок подання електронної звітності до органів державної статистики, затвердженого наказом Держстату від 12.01.2011 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11#Text>

References

1. Kontseptsiiia reformuvannia sudovoi statystyky ta vdoskonalennia sudovoi statystychnoi zvitnosti. Proekt [The concept of reforming judicial statistics and improving judicial statistical reporting. Draft]. *zib.com.ua*. Retrieved from https://zib.com.ua/en/print/47788-koncepciya_reformuvannya_sudovoi_statistiki_ta_vdoskonalennya.html [in Ukrainian].
2. Holina, V. V. (Ed.). (2008). *Pravova statystyka [Legal statistics]*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
3. Ogay, M. Yu., Wiggins, E., Polishchuk, A., & Suchenko C. (2021). Zvit za rezultaty otsiniuvannia serezhnikh vytrat chasu na rozhlid sprav dlia vyznachennia koefitsientiv navantazhennia na suddiv. Proiect [Report by the results of estimating the average time spent on consideration of cases to determine the coefficients of workload on judges. Draft]. USAID's New Justice. Kyiv. *sud.ua*. Retrieved from <https://sud.ua/ru/news/publication/169337-kolichestvo-sudey-v-okruzhnykh-adminsudakh-predlagayut-umenshit-na-17-a-v-mestnykh-khozsudakh-na-25-novye-normativy-nagruzki-dlya-opredeleniya-shtata> [in Ukrainian].
4. Ogay, M. Yu. (2011). Zastosuvannia uzahalniuiuchykh pokaznykiv pry otsiniuvanni yakosti roboty sudu [Application of generalizing indicators in assessing the quality of court work]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 51–60 [in Ukrainian].
5. Pro sudoustriy i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 r. № 1402-VIII, stanom na 24.11.2021 r. [On the Judiciary and the Status of Judges. Law of Ukraine of June 2, 2016 No 1402-VIII, as of November 24, 2021]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Stratehii rozvytku derzhavnoi statystyky na period do 2017 roku: Rozporyadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.03.2013 r. № 145-r. [On approval of the Strategy for the development of state statistics for the period up to 2017. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 20, 2013 No 145-r]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2013-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
7. Pro derzhavnu statystyku: Zakon Ukrainy vid 17.09.1992 r. № 2614-XII, stanom na 19.04.2014 r. [On State Statistics. Law of Ukraine of September 17, 1992 No 2614-XII, as of April 19, 2014]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text> [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia richnykh form zvitiv shchodo zdiisnennia pravosuddia mistsevymy ta apelyatsiynymy sudamy: Nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy vid 23.06.2018 r. № 325 [On approval of annual forms of reports on the administration of justice by local and appellate courts. Order of the State Judicial Administration of Ukraine of June 23, 2018 № 325]. *search.ligazakon.ua*. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SA18097.html [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia formy zvitnosti № 1-l ta Instruksii shchodo yii zapovnennia i podannia: Nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy vid 05.12.2017 r. № 1076 [On approval of the reporting form № 1-l and Instructions for its completion and submission. Order of the State Judicial Administration of Ukraine of 05.12.2017 No 1076]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1076750-17#Text> [in Ukrainian].
10. Osaulenko, O. H. (2008). *Natsionalna statystychna systema: stratehichne planuvannia, metodolohiia ta orhanizatsiia [National statistical system: strategic planning, methodology and organization]*. Kyiv: DP "Inform.-analit. ahentstvo" [in Ukrainian].
11. Pro zatverdzhennia Prohramy rozvytku derzhavnoi statystyky do 2023 roku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.02.2019 r. № 222, stanom na 24.12.2019 r. [On approval of the Program of Development of State Statistics until 2023. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 27, 2019 No 222, as of December 24, 2019]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

12. Ofitsiyni vebсайт Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [Official website of the State Statistics Service of Ukraine]. *www.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
13. Crime and criminal justice. Data. *ec.europa.eu*. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/web/crime/data>
14. Statistical Bundesamt. Justizz-Rechtspflege. *www.destatis.de*. Retrieved from https://www.destatis.de/DE/Themen/Staat/Justiz-Rechtspflege/_inhalt.html [in German].
15. Website of the National Statistical Committee of the Republic of Belarus. *www.belstat.gov.by*. Retrieved from <http://www.belstat.gov.by> [in Russian].
16. Website of the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova. *statistica.gov.md* Retrieved from <http://statistica.gov.md> [in Romanian].
17. Dzhurynskyi, O. V. (2014). Rol vyrishennia administratyvno-pravovykh sporiv za uchastiu yurydychnykh osib u zabezpechenni zakhystu prav yurydychnykh osib ta kontroliu za diialnistiu subiektiv vladnykh povnovazhen [The role of settlement of legal administrative disputes with the participation of legal entities in protecting the rights of legal entities and controlling over the activities of state authorities]. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy – Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2, 80–85. Retrieved from <https://instzak.com/index.php/journal/issue/view/24/InstZak-2.2014> [in Ukrainian].
18. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 06.07.2005 r. № 2747-IV, stanom na 05.08.2021 r. [Code of Administrative Procedure of Ukraine. Code of Ukraine of July 06, 2005 No 2747-IV, as of August 05, 2021]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> [in Ukrainian].
19. Sudova vlada Ukrainy. Ofitsiyni vebсайт [Judicial power of Ukraine. Official website]. *court.gov.ua*. Retrieved from <https://court.gov.ua/> [in Ukrainian].
20. Metodolohichni polozhennia shchodo pidgotovky zvitiv z yakosti danykh richnoho vybirkovoho strukturnoho obstezhennia malykh pidpriemstv [Methodological guidelines for the preparation of reports on the quality of data from the annual sample structural survey of small enterprises]. *www.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2010/537/metod.htm [in Ukrainian].
21. Zvit pro zdiisnennia pravosuddia Kasatsiynym administratyvnym sudom u skladi Verkhovnoho Sudu za formoiu № 3-V: Nakaz kerivnyka apparatu Verkhovnoho Sudu vid 25.06.2018 r. № 91-OD [Report on the administration of justice by the Administrative Court of Cassation of the Supreme Court by the form № 3-B. Order of the Chief of Staff of the Supreme Court of June 25, 2018 No 91-OD]. *supreme.court.gov.ua*. Retrieved from https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/3_Zvit_3_KAS_VS_2020.pdf [in Ukrainian].
22. Poriadok podання elektronnoi zvitnosti do orhaniv derzhavnoi statystyky: zatverdzheno nakazom Derzhstatu vid 12.01.2011 r. № 3 [Procedure for submission of electronic reports to state statistics bodies. Approved by the Order of the State Statistics Committee of January 12, 2011 No 3]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-11#Text> [in Ukrainian].

T. I. Kharabara,
Postgraduate Student,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit;
Deputy Director of the Department – Head of Directorate,
Ministry of Economy of Ukraine,
E-mail: khatar@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9326-1757>

Transformation of Administrative Data into Statistical Reporting Through the Introduction of State Statistical Survey “Implementation of Administrative Proceedings”

The problem of formation of statistical reporting as administrative data by the judicial bodies of Ukraine is considered. The situation regarding the publication of judicial statistics by the statistical organization of the European Commission and statistical bodies of some foreign countries is analyzed. The necessity of forming the state statistical survey “Implementation of administrative proceedings” on the basis of judicial statistics data is substantiated.

It is noted that high-quality information of the State Statistical Survey (hereinafter – SSS) on administrative proceedings in Ukraine is necessary to make informed, sound management decisions to protect the rights,

freedoms and interests of citizens and rights and interests of enterprises, institutions and organizations, the constitutional order Ukraine, the established law and order, strengthening the rule of law, prevention of violations by the subjects of power.

The experience of the Federal Statistical Office of the Federal Republic of Germany, the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova and statistical institutions of other countries has been studied. For Ukraine, which is trying to achieve the level of democratic, social, legal state, there is an urgent need to resolve a range of legal, political and socio-cultural issues related to creating favorable conditions for comprehensive protection of the rights and interests of individuals and legal entities which is the foundation of economic development of the country. An important role in ensuring such level is played by judicial statistics, which is formed, in particular, in the implementation of administrative proceedings. At the same time, the use of statistical research methods as a result of consideration of administrative cases by court helps to better understand the peculiarities of socio-economic development of our state, to assess the effectiveness of public authorities and courts.

It is concluded that the results of observations on administrative proceedings should be freely available on the official website of the State Statistics Service with reference to sources of such information, namely, according to the State Judicial Administration of Ukraine, local administrative courts, Courts of Appeal, Administrative Court of Cassation of the Supreme Court.

Key words: *administrative data, administrative proceedings, State Judicial Administration of Ukraine, state statistical survey, judicial statistics.*

Бібліографічний опис для цитування:

Харабара Т. І. Перетворення адміністративних даних у статистичну звітність шляхом запровадження державного статистичного спостереження “Здійснення адміністративного судочинства”. *Статистика України*. 2022. № 1. С. 15–29. Doi: 10.31767/su.1(96)2022.01.02

Bibliographic description for quoting:

Kharabara, T. I. (2022). Peretvorennia administratyvnykh danykh u statystychnu zvitnist shlyakhom zaprovadzhennia derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia “Zdiisnennia administratyvnoho sudochynstva” [Transformation of Administrative Data into Statistical Reporting Through the Introduction of State Statistical Survey “Implementation of Administrative Proceedings”]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 15–29. Doi: 10.31767/su.1(96)2022.01.02 [in Ukrainian].